

TERVISHOIU RAHASTAMISE KOOSOLEKU PROTOKOLL

Algus kell 11.30

Lõpp kell 14.15

Juhatas: Maris Jesse

Protokollis: Kaija Kasekamp

Võtsid osa: Agris Koppel, Jelena Tomasova, Kalev Pahla, Katrin Rehemaa, Lembi Aug, Jaan Sütt, Iivi Luik, Anneli Kannus, Urmas Sule, Ago Kõrgvee; Hedy Eeriksoo, Le Vallikivi, Margit Metsmaa, Reet Laidoja, Andrus Remmelgas, Mart Einasto, Tiina Sats, Eleri Lapp, Andred Kork, Hedy Eeriksoo, Kristina Tobias, Pille Banhard

PÄEVAKORD

1. Taust
2. Eesti Haigekassa tulubaasi laiendamine
3. Tervishoiu kulude konsolideerimine
4. Ajakava
5. Muud tõstatunud teemad

1. Taust

Sotsiaalministeerium tutvustas tervishoiu rahastamise eelnõu tausta. Seadusemuudatuste välja töötamise aluseks on riigi eelarvestrateegia 2018-2021 läbirääkimiste raames tehtud Vabariigi Valitsus otsus laiendada Eesti Haigekassa tulubaasi. Valitsus otsustas täiendavalt panustada Eesti Haigekassa eelarvesse 2018. aastal 7%, 2019. aastal 10%, 2020. aastal 11%, 2021. aastal 12% ja 2022. aastal 13% mittetöötavate vanaduspensionäride pensionilt.

Tulubaasi laiendamine on seotud teise Vabariigi Valitsuse otsusega tõhustada tervishoiusüsteemi toimimist ja viia teatud osa praegu riigieelarvest rahastatavaid teenuseid Eesti Haigekassa eelarvesse. Vabariigi Valitsuse 16.03.2017 istungil otsustati, et Sotsiaalministeeriumil tuleb tervisesüsteemi rahastamise jätkusuutlikkuse tagamiseks koostöös Rahandusministeeriumi ja Eesti Haigekassaga töötada välja seadusemuudatuse ettepanekud tervishoiukulude konsolideerimiseks.

Sotsiaalministeerium selgitas, et haigekassa tulubaasi laiendamine pensionäride eest panustamise valemi alusel, eeldab ka riigieelarvest kulude üle viimist. Seega ei ole võimalik kokku lepitud tulubaasi laienemise valemi puhul jätta riigieelarvelisi kulusid haigekassasse üle viimata. Sellest tulenevalt on vastavad seadusemuudatuse ettepanekud koondatud ühte eelnõusse.

2. Eesti Haigekassa tulubaasi laiendamine

Haigekassa tulubaasi laiendamiseks on kokku lepitud eraldise maksmise skeem, mille kohaselt hakkab Sotsiaalkindlustusamet arvestama eraldist haigekassale iga kuiselt vastavalt arvestatud vanadus ja rahva pensionitele ning välistades sellest töötavate pensionäride pensionid. Sellise eraldise arvestuse metoodika on kõige enam vastavuses tänase haigekassa tulubaasi tekkimisega. Tabelis 1 on kirjeldatud haigekassa tulubaasi laienemine aastatel 2018-2022.

Tabel 1. Haigekassa tulubaasi laienemine aastatel 2018-2022

mln eurot	2018	2019	2020	2021	2022
Lisanduvate tulude prognoos pensionäride eest (7%, 10%, 11%, 12%, 13%), sh	89	133	153	176	200*
teenuste konsolideerimine RE-st EHK-sse**	55	87	100	100	100
Lisatulu tervishoidu	34	46	53	76	100

*Aasta 2022 on väljaspool prognoosi perioodi. Eeldame, et pensionite ja sotsiaalmaksu laekumine kasvab 5% aastas

** Kulude prognoosis on kajastatud riigieelarve strateegias kinnitatud summad

Eesti Arstide Liidu tagasiside kohaselt oli ühisdeklaratsiooni allkirjastamisel arusaam tervishoiu osapooltel, et 2018. aastal suunatakse eriarstiabi kättesaadavuse parendamiseks 37 miljonit eurot. Eelnõus on kirjeldatud, et tervishoiu tekib lisatulu 2018. aastal 34 miljoni eurot. Sotsiaalministeerium selgitas, et see 3 miljonit on endiselt lisanduv raha tervishoiu sektorisse, kuid Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi kohaselt on 3 miljonit planeeritud täiendava ravimihüvitise rahastamiseks. Aprillis esitati tervishoiu osapooltele tabel, milles lisatulu tervishoidu oli 2018. aastal 37 miljonit ja 2019. aastal 49 miljonit. Eelnõus on lisatuluna tervishoidu kirjeldatud vastavatel aastatel 34 ja 46 miljonit. Sotsiaalministeerium selgitas, et aprillis osapooltele esitatud tabel oli Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud lisatulude tabel, milles 3 miljonit täiendav ravimihüvitise rahastamiseks kajastus aastatel 2018 ja 2019 tervishoiu lisatulu real. Tegemist on uue lisanduva rahaga sektorisse analoogselt HIV/AIDS ravimite ja kiirabi töötajate palga rahastamisega, kuid erinevalt nimetatud teenustest vajab täiendav ravimihüvitis enne rakendumist õigusruumi muudatusi ja sellest tulenevalt on seda Vabariigi Valitsuse otsuses käsitletud teisiti. Sisuliselt on aga tegemist haigekassale üle antava riigieelarve kuluga ning sellest lähtuvalt on eelnõus tabelit korrigeeritud.

Haiglate Liit juhtis tähelepanu, et eelnõus on küll kirjeldatud ka haigekassa reservide muudatus, kuid tuleb arvestada, et haigekassa reservid kasvavad arvestades uut lisanduvat tulubaasi ja seega läheb juba osa lisanduvast tulust reservide moodustamiseks. Sotsiaalministeerium täpsustas, et eelnõus on kirjeldatud haigekassa reservkapitali suurenemine, kuna edaspidi arvestatakse reservkapitali kogu haigekassa eelarvelt sh lisaks senisele ravikindlustuse tulule ka uuel lisanduvast tulubaasilt. Reservkapital on 6% haigekassa eelarve mahust. Tabelis 2 on kirjeldatud reservkapitali kasv aastatel 2018-2022. Eelnõuga ei ole muudetud riskireservi moodustamise aluseid ning riskireserv oleks endiselt 2 protsenti haigekassa ravikindlustuse eelarve mahust.

Tabel 2.

	2018	2019	2020	2021	2022
Reservkapitali kasv tulubaasi laienedes	5,34	7,98	9,18	10,56	12

Sotsiaalministeerium selgitas, et haigekassa seaduses on täna lähtutud reservi vajadusest ja paika on pandud reservkapitali määr. Seni ei ole reservkapitali moodustumise küsimust

tervishoiu tulubassi laienemise raames laiemalt arutatud. Kui tervishoiu osapooltel on ettepanek reservkapitali moodustamise kohustuse muutmiseks, siis paluti esitada vastav ettepanek eelnõu tagasisides ja Sotsiaalministeeriumil on võimalik vastav ettepanek valitsusele edastada.

Lisaks palusid Eesti Arstide Liit ja Eesti Haiglate Liit selgitada seaduse muudatuse ettepanekut seoses haigekassa eelarve jagunemisega. Anti tagasiside, et haigekassa eelarve kujunemine peaks olema detailsemalt kirjeldatud. Sotsiaalministeerium selgitas, et detailsemalt on haigekassa eelarve kujunemine kirjeldatud haigekassa põhimääruses, kuid võimalik on eelnõu seletuskirja vastavalt täpsustada.

3. Tervishoiu kulude konsolideerimine

Sotsiaalministeerium selgitas eelnõus kirjeldatud muudatusi tervishoiukulude üle viimisel haigekassasse. Eelnõuga on tehtud seadusemuudatuse ettepanekud järgmiste teenuste rahastamise üle viimiseks haigekassasse

- kiirabi osutamine
- viljatusravi kulude hüvitamine
- meremeeste ööpäevaringse eesti- ja ingliskeelse meditsiinilise kaugkonsultatsiooni võimaluse tagamine laeval
- perearstide asendustasud
- antidoodid
- riikliku siirdamisasutuse ülesannete täitmise tagamine

Lisaks on eelnõus kirjeldatud järgnevate teenuste rahastamise üleviimine haigekassale, mis ei nõua eeldatavasti seaduse muutmis

- Täiskasvanute hambaravi
- HIV konsiiliumi töö toetamine
- TAI teenused (tubakast loobumise nõustamise, mitteopiatne institutsionaalne ravi alaealistele, kaksikdiagnoosiga patsientidele rehabilitatsiooni ja nõustamisteenuste pakkumine, ravikindlustuseta noorte seksuaalnõustamine)

Täiendava eelnõuga tehakse ettepanek järgnevate teenuste rahastamise üle viimiseks haigekassale

- HIVi ravimid
- immuunpreparaatide soetamine
- tuberkuloosiravimite soetamine

Rahastamise üle andmine vajab eelnevalt kas Vabariigi Valitsuse täiendavat otsust või täiendavaid läbirääkimisi osapooltega

- residentuuri konsolideerimine
- ravikindlustamata isikute vältimatu abi rahastamine

Sotsiaalministeerium selgitas muudatusi kulude üle andmisel. Võrreldes riigi eelarvestrateegia 2018–2021 koostamise raames tehtud Vabariigi Valitsuse otsusega on eelarve ridu täpsustatud. Eelnõu koostamise käigus selgus, et osa kiirabi kulusid on vajalik siiski jätta Terviseameti kulusse, kuna kriisijuhtimine peab jääma Terviseametisse. Selleks, et mitte muuta Vabariigi Valitsuse tehtud otsust kulude üleandmiseks haigekassasse, on eelnõu koostamise käigus lisandunud 230 tuhande euro ulatuses teenuste rahastamisega seotud kulude üle andmine haigekassale, mida seni on rahastatud TAI poolt.

Arstide Liit andis tagasiside, et eelnõus ei ole arvestatud üle minevate tervishoiuteenuste kulude kasvu ajas. Eeldus on, et ka üle minevate teenuste kulud kasvavad aasta aastalt. Sotsiaalministeerium andis tagasiside, et eelnõus kirjeldatud prognoosis ei ole arvestatud

kulude kasvu, kuna riigieelarvest rahastatud teenuste puhul eeldab teenuste kulude kasv teenuse rahastamise lisataotluste aktsepteerimist riigieelarve läbirääkimise käigus ning iga aastane tulude kasv nende teenuste puhul ei saagi olla garanteeritud. Eelnõus on kirjeldatud riigieelarve strateegia kokku leppimise raames teada olevad kulud riigieelarvest. See ei tähenda aga üle antavate teenuste kulude samale tasemele jäämist tulevikus. Edasine teenuste kulu sõltub teenuste hindade kasvust, tervishoiutöötajate palkade kasvust jm faktoritest ning erinevate teenuste eelarved kinnitatakse haigekassa tervik eelarve koostamise raames.

Lepiti kokku, et Sotsiaalministeerium teeb prognoosi ka eeldatavale kulude kasvule üle antavate teenuste puhul. Prognoosis kirjeldatakse ka võimalik eraldise suurus, kui kohe alates 2018 aastast rakenduks eraldi 13% vanaduspensioni kulult ning mis oleks võimalik lisaraha tervishoidu arvestades kulude kasvu prognoosi (vt lisa). Üle antavate teenuste kulude prognoosis on arvestatud, et nende teenuste kulu kasvab SKP-ga samas tempos.

Eesti Kiirabi Liit oli seisukohal, et eelnõu on koostatud kiirustades ning ei ole piisavalt arvestatud muudatusega kaasnevaid riske. Nii suuri tervishoiukorralduslikke muudatusi ei peaks tegema ilma neid põhjalikult läbi kaalumata sh eriti arvestades võimalikku mõju kiirabi teenuse kättesaadavusele. Sotsiaalministeerium andis tagasiside, et eelnõuga ei ole muudetud kiirabi korraldust, muudetud on vaid rahastamise allikat ning antud üle rahastamise lepingute sõlmimise kohustus Terviseametilt haigekassale. Eelnõus kirjeldatud muudatustest lähtuvalt jääb kehtima sama korraldus. Teenuse rahastamise sujuvamaks üleminekuks ning teenuse kättesaadavuse säilimise eesmärgil kehtivad praegustel tingimustel sõlmitud lepingud oma kehtivusaja lõpuni. Kuigi haigekassa võtab alates 1. jaanuarist 2018. a halduslepingus olevad Terviseameti õigused ja kohustused üle, siis lepingu sisu ei muudeta, st lepingus sõlmitud tingimused lähtuvad sõlmimise hetkel kehtinud tingimustest. Lepingupartneri valik toimub sarnaselt kehtiva korraga avaliku konkursi kaudu.

Eesti Arstide Liit andis samuti tagasiside, et residentuuri rahastamisega seotud ettepanek vajaks eelnõus detailsemalt lahti kirjutamist. Lepiti kokku, et Sotsiaalministeerium täiendab seletuskirja.

4. Ajakava

Tegevus	Tähtaeg
Eelnõu tagasiside	31.07.2017
Eelnõu justiitsministeeriumisse kooskõlastamiseks	augusti keskel
Eelnõu Vabariigi Valitsusele	september
Eelnõu esitamine RK-le enne riigieelarvet	hiljemalt septembri lõpp
Menetlemine riigieelarves	oktoober - detsember
Rakendusaktide koostamine ja kooskõlastamine	2017 IV kvartal
Lepingute üle andmine EHK-le	2017 IV kvartal
Kindlustuskaitse laienemise analüüs esitatakse Vabariigi Valitsusele	2018 kevad
Ettevalmistus kohustuste üle andmiseks alates 2019	2018 jooksul

Eesti Arstide Liit andis tagasiside, et esitab esialgsed ettepanekud eelnõu kohta 31.juuliks ja

ametliku arvamuse 15.augustiks. Sotsiaalministeeriumi tagasiside kohaselt on seadusemuudatuste õigeaegse rakendumise eelduseks, et eelnõu jõuaks septembri alguses valitsusse, enne kui valitsus hakkab 2018.riigieelarvet menetlema. Selleks peab eelnõu peale 31.juulit võimalikult kiiresti kooskõlastusringi järgmisesse etappi Justiitsministeeriumi saatma, kuid võimalik on märkida Justiitsministeeriumi minevas eelnõu seletuskirjas Eesti Arstide Liidu esialguseid märkuseid ja lisada, et võimalik, et tuleb veel täiendavaid märkusi, mida saab kajastada Valitsusse mineva eelnõu seletuskirjas.

5. Muud tõstatatud teemad

Sotsiaalministeerium andis ülevaate Vabariigi Valitsusele esitatavates memorandumist, mis sisaldab ettepanekut täiendava ravimihüvitise süsteemi rakendamiseks ja haigekassa nõukogu muutmiseks.

LISA 1. Haigekassa tulude laekumise ja haigekassasse lisanduvate kulude prognoos 2018-2022

	2018 prognoos	2019 prognoos	2020 prognoos	2021 prognoos	2022 prognoos
Eesti Haigekassa tulud	1 187	1 251	1 318	1 391	
Eesti Haigekassa kulud	1 187	1 251	1 318	1 391	
Sotsiaalmaksu laekumise prognoosist lisanduv tulu EHK-le	66	64	68	73	
LISANDUVAD TULUD	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022
Vanaduspensioni prognoositav kulu mittetöötavatele vanaduspensionäridele aastas kokku (mln eur)	1 266	1 334	1 394	1 464	1 537
Lisanduvate tulude prognoos pensionäride eest (7%, 10%, 11%, 12%, 13%), sh	89	133	153	176	200
13%	165	173	181	190	200
Kulude nihkumise haigekassa eelarvesse aastatel 2018–2021 (mln eur)*					
1. Kiirabi töötajate palk	1,67	1,67	1,67	1,67	1,67
2. Hambaravi toetus	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00
3. Sügava vaimupuudega täiskasvanute üldanesteesias hambaravi tagamine	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
4. Kiirabi osutamine	36,01	40,07	40,07	40,07	40,07
5. Viljatusravi kulude hüvitamine	1,62	1,63	1,63	1,63	1,63
6. AS Lääne-Tallinna Kesksaigla – HIVi ja AIDSi ravikonsiiliumi töö toetamiseks	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
7. Meremeeste ööpäevaringse eesti- ja ingliskeelse meditsiinilise kaugkonsultatsiooni võimaluse tagamine laeval	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
8. Perearstide asendustasud	0,22	0,22	0,22	0,22	0,22
9. HIV/AIDS ravimid		15,43	15,43	15,43	15,43
10. Immuunpreparaatide soetamine		3,97	3,97	3,97	3,97
11. Ravikindlustamata isikute vältimatu abi rahastamine		8,05	8,05	8,05	8,05
12. Tuberkuloosiravimite soetamine		0,53	0,53	0,53	0,53
13. Antidoodid		0,14	0,14	0,14	0,14
14. Riikliku siirdamisasutuse ülesannete täitmise tagamine			0,21	0,21	0,21
15. Residentuuri konsolideerimine			13,00	13,00	13,00
16. Täiendav ravimihüvitis	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
17. TAI teenused (sh tubakast loobumise nõustamise, mitteopiaatne institutsionaalne ravi alaealistele, kaksikdiagnoosiga patsientidele rehabilitatsiooni ja nõustamisteenuste pakumine, ravikindlustuseta noorte seksuaalnõustamine)		0,23	0,23	0,23	0,23
Kokku kulude nihkumine	54,56	86,98	100,19	100,19	100,19

Haigekassa netotulude kasv	34,07	46,40	53,11	75,46	99,81
Reservkapitali kasv	5,34	7,98	9,18	10,56	12,00
Riigieelarvest haigekassasse liikuvate kulude kasvu prognoos eeldusel, et kõik kulud kasvavad SKP-ga samas tempos	100,19	105,76	111,62	117,37	123,00
Lisanduvate tulude prognoos pensionäride eest 13% miinus haigekassale lisanduvate kulude prognoos	64,41	67,63	69,55	72,92	76,80

* Kulude prognoosis on kajastatud riigieelarve strateegias kinnitatud summad